

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

§. III. Argumenta contraria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

quæ per foramen conclavis obscuri in charta terminantur; hæ autem sunt tantum lux modificata, tum quia, si intromittatur copiosior lux, statim destruantur; quia prior modificatio tollitur: si autem essent qualitates, per lucem non deberent destrui, sed melius videri, cum in præsentia lucis maxime producantur; tum quia, si charta non sit in debita distantia, sed propior ad lentem, nil in illa apparet præter lumen; tum quia, dum in corpore permanente colorato suscitatur per trigonum novus aliquis color apparens, desinit videri color objecti; ergo cessant illius species. At quis illas destruit? Lux certe non est speciebus inimica: ergo mutatur tantum lucis modificatio. Ita R. R. inter quos noster P. Joseph. Vogler.

Et ex his satis patet propositionis nostræ veritas, præsertim cum Adversarii non possint ullam causam tot colorum productivam prudenter assignare in hujusmodi mutationibus, nisi quatenus mutatur textura partium & lucis modificatio, ut patet ex dictis, & ulterius ostenditur in igne, qui ex se lucidus potius collustrare deberet objecta, & tamen vertit in carbonem nigerrimum. Quid, & unde hoc? id nempe fit, quia mutatur partium textura, dum ignis carboni innumeras strias, denticulos, rugas & fissuras imprimit, quæ impediunt, ne lux ad oculum sufficienter reflectatur.

§. III.

Argumenta contraria.

Primum argumentum desumunt à sensu communi hominum, qui nequit fallere aut falli: *Sicut enim, ut ait Philosophus 10. Eth. bonum est, quod omnes appetunt, ita verum est, quod omnibus videtur.* Et Seneca: *Nemo omnes, omnes neminem, singuli singulos fallunt.* Atqui sensus hominum est, dari colores à luce distinctos; quis enim credat noctu nullam chartam esse albam, nullam barbam rufam, nullum carum esse nigrum? Deinde saltem non fallit Fides: in Evcharistia autem manent colores, quin maneat textura corpusculorum panis aut vini: ergo. Resp. negando, hunc esse sensum communem hominum, res accuratè examinantium; alii parùm curandi sunt, uti eos parùm curant Peripaterici, ubi agitur de materia prima, & similibus aliis. Obstupescunt indocti, dum audiunt, corpora cælestia esse centies & millies tota tellure majora; qui autem norunt rationes geometricas & astronomicas, hoc se demonstrare autumant. Deinde argumentum retorquetur in coloribus apparentibus; nam sensus vulgi eodem modo judicat, spumam esse noctu albam, sicuti chartam. In Evcharistia vel remanet textura quantitatis, quæ lucem reflectit, vel illa reflexio fit per actionem extraordinariam, ut regatur mysterium: & unde color specierum Sacramentalium, dum illæ coguntur in spumam? Atque hæc doctrina conformis videtur sensui Ecclesiæ, quæ ad laudes feriæ 4. sic canit: *Rebûsque jam color redit vultu nitentis sideris.* Quasi vellet, recedente lumine, recedere colores, & redeunte lumine, redire colores.

Arg. 2. Si veri colores à lumine non distinguerentur, non forent ita stabiles ac fixi, sed brevi evanescerent, uti colores iridis, nubium &c. At si causa modificans lucem stabilior sit in uno casu, quàm in altero, quid mirum, si stabiliores etiam sint colores? quid mirum, si mutatis nubibus mutetur color? Certe si nubes rorida semper Soli opponeretur, iris semper videretur. Hinc

etiam colores apparentes sunt constantes, cum non mutatur causa modificans lucem, ut patet in colore caeruleo cali, & venarum, in galaxia, spuma, in pulvere candido, qui provenit ex marmore nigro; quorum alteruter est apprens; quis enim utrumque produceret? Et hi colores, uti & colores trigoni apparentes, quocunque ex loco, aut tempore videantur, apparent iidem, nisi modificatio lucis sensibiliter mutetur.

3. Non est credibile, quod marmor album & nigrum perfecte laevigatum habeant diversam superficiem, aut quod pannus niger minus in textura conveniat cum panno albo, quam cum marmore nigro. Resp. magis incredibile esse, quod quantum in colore differunt, tantum differant in temperamento, ex quo juxta Adversarios realis color oritur, cum eadem sit in utroque humiditas, siccitas, calor, aut frigus. Unde negatur Ant. Et ratio patet, quia marmor nigrum ad radios solis citius incalcescit, difficilius politur, imò P. Fabri prop. 77. novit cæcum, qui tactu discerneret, & Boilius ait, speculum ex albo validissime radios reflexisse, non item ex nigro. Deinde quid dicunt Adversarij de textura partium in coloribus similiter apparentibus? Nam color v. g. caeruleus apparet in æthere, vitris diaphanis invicem congestis, lacubus profundis, in basi flammæ, in flamma sulphurea, iride, trigono, tinctura ligni nephritici, argento vivo bulliente, metallis liquatis &c. Anne horum textura magis convenit, quam aliorum in colore discrepantium? Dicendum ergo, duo corpora, licet intrinsecus in textura differant, posse tamen in particulis minimis superficiiei plurimum convenire. Deinde ad similem colorem necessariam non esse absolute eandem texturam, sed satis esse, ut radij simili modo ad retinam pertingant, unde unde demum hoc proveniat; sic res apparet nigra ob paucitatem radiorum ad oculum appellentium, sive hoc fiat, quia omnes ex altera parte reflectuntur, ut in speculo; sive quia absorbentur, ut in corporibus profundioribus; sive quia in stris detinentur, aut aliò, quam ad oculum mittuntur &c. de quibus plura §. seq.

4. Mutatur sæpe color, quin lux mutetur, aut partium textura, ut patet in cancriis coctis. Deinde chamæleon, ut insidiantium manus & oculos effugiat, insigni pollet facultate mutandi colores pro varietate subjectorum, quibus insidet, nec tamen mutat texturam pellis: ergo. Resp. ne. ant. per ignem enim & elixaturam educuntur ex testa multæ partes humidæ & succosæ: quod si salem & acetum admiscueris, rubedo evadet vivacior; & universæ, quæ falsa sunt, acida, mordacia & corrosiva, colores mutant plurimum, ut ostendit Boilius, quia nempe possunt texturam mutare; nec enim videtur, quare ratione possint aliter tot colores efficere, ex quo sententia hæc multum roboratur. Ad alterum dicendum est cum Aldrovando & Kircherò, chamæleontem habere pellem pellucidam; adest deinde humor pellustris & continuus, qui species subjecti coloris uniformiter recipit, & speculi ritu in oculum transmittit; hinc inter folia virentia viridis, super linteum album totus albus apparet.

5. Natura liquidorum est, ut se componant ad æquilibrium & similem superficiem: ergo non deberent differre in coloribus. Resp. imprimis partes minimas superficiiei posse esse diversas. 2. Radii lucis non in sola superficie alterantur, sed etiam in medio variè refringuntur, impediuntur, reflectuntur, & modificantur, propter variam partium tum fluidarum, tum solidarum commixtionem, ut in tincturis patet.

6. Lux luci non est contraria; color colori est contrarius, ut patet in albedine

dine & nigredine : ergo. Resp. dist. maj. non est contraria quoad entitatem ; con. quoad dispositionem, ordinem & conjugationem radiorum, nego. Albedo multum, nigredo parum lucis reflectit ; hinc Arist. ait, colores esse ut numeros, quia conjugantur ex pluribus aut paucioribus umbris. Sed inferes : ergo nigredo est privatio lucis, at privatio non videtur. Respondet Arist. lib. 1. de color. c. 1. ubi tres species nigredinis enumerat : *Tripliciter nigrum nobis apparet ; aut enim omnino, quod non videtur, est natura sua nigrum ; aut à quibus nullum prorsus lumen fertur ad oculos : apparent item nobis omnia nigra, à quibus rarum & paucum lumen repercutitur.* Ita Philosophus. Primo modo nigrae sunt tenebrae : altero modo corpora, quae noctu obliuescunt : tertio modo nigrae sunt, quae propriè videntur. Prima & secunda nigredo est merè negativa, tertia est aliquo modo positiva : aliam nigredinis speciem non affert Aristoteles. Unde hoc argumento potius confirmatur sententia proposita : nam alba ad majorem lucem apparent magis alba, nigra non magis, sed minus nigra ; oppositum autem contingeret, si nigredo esset qualitas à luce distincta inhærens corpori, quae proinde ut albedo, quod medium est magis illuminatum, vividioris sui speciem deberet efficere. In principiis explicatis res est facilis, quia aucta luce plus lucis reflectitur : ergo oportet nigredinem minui.

Instant : ex concessis à carbone aliquid lucis reflectitur, præterea nihil ; sed lux sola non est nigra ; ergo. Resp. argumentum ipsis Adversariis in aliis coloribus apparentibus trigoni solvendum esse ; nec enim lux seorsim sumpta est caerulea, viridis, flava &c. Color igitur ab impressione facta oculo repetendus est : si nulla fiat, ut in tenebris, est summa nigredo : si fiat modica, apparet nigredo minor : si fiat major hoc vel illo modo, apparet color caeruleus, rubeus, flavus, albus. Tolle oculum, & colorem non percipies ; hinc Angelus non aliter colorem videt, quam quatenus cognoscit, talem lucis modificationem posse talem & talem impressionem in oculo efficere, ex qua talis & talis sensatio resultet. Hinc à longè, ubi fenestrae sunt apertae, apparet nigredo, licet ibidem sit aer illuminatus, quia nempe radii intra cubiculum absorpti ad oculum non reflectuntur.

Urgent : Aurum, gemmae plus lucis reflectunt, quam corpus album : ergo albedo non oritur ex majori lucis reflexione. Et si paries albus tantam lucem reflecteret, cur in eo non videretur imago solis ? Resp. dist. ant. plus reflectunt & vivaciùs secundum unam partem, om. secundum omnem, & per radios magis continuatos, nego. Ergo albedo non oritur ex majori lucis reflexione qualicunque, con. ordinata, æquabili & continua, nego. In gemmis, auro, & aliis quibusdam metallis, ex quibus componuntur cum vitro Veneto gemmae fictae, fit aliqua refractione, per quam collecti radii oculum tremulè & vivaciùs afficiunt, si ex illa parte objectum aspiciat, quamvis ex parte altera parùm videat : econtra corpus album, cum ejus superficies constet quasi totidem semiglobulis, omni ex parte lucem æqualiter refundit, non tamen exhibet imaginem solis ; quia ad hoc deberet omnes radios ad unam partem reflectere, prout illos à sole recipit, quod non evenit, nisi in corporibus valde politis, uti sunt specula, liquida consistentia &c.

sed de his mox plura.